

До питання мотивації вступу молоді до шлюбу

Інна Поїхало

*магістрантка кафедри психології
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: PoikhaloIA@krok.edu.ua*

Ганна Склярєва

*кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: honcharovago@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-9366-4591*

Динаміка сучасного світу диктує свої зміни, впливаючи на кожну сферу життєдіяльності людини. Сучасний український шлюб переживає, як і суспільство в цілому, гостру кризу, котра проявляється, в першу чергу, в міжособистісних відносинах. Слабшають соціальні та психологічні зв'язки між людьми, знижується значущість родинних зв'язків та батьківства, змінюється та знижується мотивація вступу молоді до шлюбу тощо.

Складність дослідження феномену шлюбу полягає в необхідності його розгляду через призму біологічного, психологічного та соціокультурного аспектів.

Якщо розглядати вступ до шлюбу, та процеси, які зумовлюють цей крок, з психологічної точки зору, важливим для дослідження є питання мотивації укладення шлюбу молоддю.

Визначається, що мотивація є явищем, що має циклічний характер, у процесі якого особистість і ситуація здатні впливати один на одного, утворюючи структуровану поведінку [1]. Мотивація здатна тлумачити цілеспрямованість і стабільність дій, що спрямовані на досягнення певної цілі. Мотивація – це психологічний процес, який задає напрямок людській поведінці, і спрямовує особистість приймати конкретні рішення, до чогось прагнути, надає відчуття осмисленості, породжує бажання взаємодіяти зі світом і іншими людьми [2].

До основних мотивів створення сім'ї слід включати два: вигоду, що детермінує обрання партнера за його престижністю, соціальним і фінансовим статусом, наявністю матеріальних благ тощо; кохання, що зумовлює вступ до шлюбу на основі сильних позитивних почуттів до партнера [3].

Інші дослідники вказують на важливість об'єднання всіх наявних мотивів створення сім'ї у чотири ключові групи: біологічні (реалізація сексуальної енергії), соціокультурні (бажання підвищити рівень особистості значимості, задовольнити соціальні очікування), економічні (здобуття матеріальних благ, підвищення фінансового статусу), духовні (кохання, взаємоповага, підтримка) [4].

Також, у сучасній психологічній науці існує підхід, за яким пропонується виділення трьох ключових видів мотивації створення сім'ї [5]:

- мотивація безпосередньо на вступ до шлюбу. В основу даного типу покладено прагнення відповідати соціальним нормам та очікуванням, при цьому

мінімально враховуються особистісні характеристики партнера – важливим є факт його наявності;

- мотивація на певний вид шлюбу. У даному випадку ключовим виступає бажання знайти партнера, що буде задовольняти всі потреби, матеріально забезпечувати, і за рахунок якого стає можливим отримати необхідний соціальний статус;

- мотивація на конкретну людину. У контексті даного виду основними параметрами створення сім'ї виступає наявність почуттів між партнерами, вміння приймати недоліки і переваги іншої людини і досягати спільних цілей тощо [6].

Слід зазначити, що до шлюбу почали вдаватися все менше людей у всьому світі, а середній вік наречених поступово зростає. Дослідники зазначають, що молодь в принципі не прагне до офіційних шлюбів. Річ у тім, що молоді пари частіше обирають жити разом і відкладають офіційне весілля на тривалий час. Сьогодні близько чверті неодружених молодих людей живуть з партнером/кою. Схема, де «тато працює, а мама красива» сьогодні неактуальна: чоловіки зараз за просто доглядають за дітьми, жінки будують кар'єру, існує поняття спільного бюджету, розподіл побутових обов'язків, тощо. До того ж догляд за дітьми взагалі можна перекласти на спеціально навчених людей, а для успішного ведення бізнесу можна найняти бізнес-консультантів та помічників. Тому необхідність шлюбу як соціального конструкта в принципі поступово відпадає.

Те, що менша кількість молодого населення вирішує одружитися, також відбиває сучасні переконання, які відкидають інститут шлюбу як застарілий. Природа шлюбу помітно змінилась, довгий час шлюб був чим завгодно, окрім емоційного партнерства, змінився шлюбний вік, з чого виходить, що люди стали вступати до шлюбу свідомо, маючи інтелектуальний та фінансовий багаж. Шлюбний контракт в сучасному світі втратив негативний підтекст, перестав бути ознакою сорому та нещирості. Сьогодні люди значно простіше ставляться до розлучень, дошлюбних стосунків, включаючи спільний побут та виховання дітей. Шлюб став особистісним проектом, ціль якого - емоційний комфорт, оскільки всі інші життєві цілі можна досягнути без шлюбу.

Отже, дослідження мотивації вступу молоді до шлюбу має важливе значення для визначення напрямків психологічної роботи із молоддю задля формування свідомого ставлення до утворення сім'ї, готовності до гармонізації подружніх стосунків у подальшому та збереження шлюбу.

Список використаних джерел

1. Міщенко М. С. Дослідження чинників вибору абітурієнтами майбутньої професії. *Психологічний журнал*. 2020. С. 42-50.
2. Попович І. С. Проблема соціально-психологічних очікувань в науковій теорії та практиці. *Практична психологія та соціальна робота*. 2005. №5. С. 8-13.
3. Дубравська Н., Хмілевська Ю. Феномен кохання у соціальній психології. *Соціально-психологічні проблеми дослідження особистості: збірник науково-методичних праць*. 2016. С. 74-76.
4. Пивовар А. М. Теоретичні основи дослідження мотивів створення шлюбу. *Актуальні проблеми особистісного зростання (збірник наукових праць)*. 2019. С. 192-195.

5. Корнійчук Р.С. Мотивація вступу до шлюбу сучасної української молоді. Етнічна самосвідомість та міжетнічна взаємодія в сучасному світі: збірник наукових праць. 2016. С.235- 238.